

Wenemaring/Welmerink. Erven in Neede en Geesteren

Bennie te Vaarwerk

In de bronnen en bestaan twee erven Wennemaring, Wilmaringk of Welmerink. Het ene goed ligt in het kerspel Neede in de buurschap Hoonte op de hoek Haarlose Steeg en Borculoseweg. Dit erve is beter bekend onder de naam Bloo, naar het gelijknamige adellijke geslacht dat hier gewoond heeft van 1411 tot 1663, of Tuunte-Bloo, naar de familie Thuinte die er nu woont. Het andere erve ligt in de buurschap Beel in het kerspel Geesteren. Twee erven in Neede en Geesteren.

I. Het erve Wenemaring of Bloo in het kerspel Neede, buurschap Hoonte/Giffel.

Hoofdlijnen:

- Vóór 1340 - 1406: pachtgoed(?) van het kapittel van het Stift Vreden. Mogelijk hofhorig geweest aan de hof te Eibergen.
 - 1406: goederenruil bisschop van Utrecht - kapittel Vreden
 - 1406-1680: leengoed van het de bisschop van Utrecht/Staten van Overijssel. In 1469 géén lid van de Borculose ridderschap. In de 17e eeuw: havezate met jachtrecht in de heerlijkheid.
- Leenmannen:
- 1406-1411: Gerrit van den Zande
 - 1411-1663: Familie van Beloe (Bloo)
 - 1663-1680: families Van Eyl en Ter Welberch

Liber catenatus Vredensis, vóór 1340, inkomstenregister van de hof te Eibergen:

"Item, Wenemerinc tho Giflo in parrochia Nede XVI mod. sil.(rogge), et XXX mod. ortei (gerst) te decima (tiende)". Het goed ligt dan in de buurschap Giflo, die genoemd is naar het nabij gelegen goed Giffel. De bijdragen van het goed Welmerinck aan de Wisscherpacht bleven bestaan tot 1838.

Hof te Vaarwerk en zijn bewoners, blz. 99:

1406, mei 9: ruil van goederen tussen de bisschop van Utrecht als bezitter van het erf Ten Broeke onder Geesteren, en het kapittel van het Stift Vreden, als bezitter van het erf Wennemaring in de buurschap Ghiffenen.

E.D. Eijken, *Repertorium op de Overstichtse en Overijsselse leenprotocollen, 1379-1805*, was niet op de hoogte van deze ruil. In deel 7, nr. 1767 noteert hij:

- Z.d. [1394 sep 10 - c. 1417]: Gerrit van den Zande (?)
- 1411 jun 4. Dirc van Beloe na opdracht door Gheryt van den Zande: dat guet toe Wenemaring in der heerscap van Borcloe ende in den kirsipel van Nyede ... gelegen. Heergewaad: 1 pond. Zutphens leen.
- 1443, apr 15: Deric van Beloe, onmondig, na de dood van zijn vader Deric van Beloe. Hulder: Bernt Hoebing
- 1457 okt 24: Derick van Beloe. "Wennemaryng" is veranderd in Weddemaryng; 1499: Wilmaringk

- 1499 okt 2. Engelbert van Beloe, na de dood van zijn vader Derick.
- 1563 okt 23. Derick van Beloe na de dood van zijn vader Engelbert.
- 1604 jun 27. Frantz van Beloe na de dood van zijn vader Derrick.
- 1649, sep 12. Aleyda Margarietha de Swicker, weduwe van Dyderich van Bulo, namens hun beider onmondige zoon Frans Casper van Bulo. Hulder: Henrick van Wullen. Het goed werd door Frans Casper in 1657 en 1658 bezwaard met renten wegens schulden.
- 1663 okt 7. Meinhardt van Eyl, burger van Zutphen, na opdracht door Frans Caspar van Bulo.
- 1664 dec 2. Egbert ter Welberch, na opdracht door Mynhardt van Eyl.
- 1667 sep 10. Hillebrant ter Welberch als mede-erfgenaam na de dood van zijn grootvader Egbert ter Welberch.
- 1680 okt 20. Egbert ter Welberg, J.U.D., burgemeester van Deventer, na de dood van Hillebrant ter Welberg.

II. Het erve Wennemaringk of Welmerink in het kerspel Geesteren, buurschap Beel:

Hoofdlijnen:

Oorspronkelijk Solms leengoed, in 1418, na huwelijk Van Bronkhorst en Agnes van Solms, meegegaan naar Borculo-Bronkhorst (vanaf 1647 alleen vermeld in het Bronkhorster leenregister. Leenmannen: meestal de bezitters van het Huis Mensinck te Geesteren.

Solms leenregister:

Geysteren. Item, Pelgrom Sticke van Diepenheim ontfangen dat guet to Wenemaring, gelegen to Belo. (*Kleine Reeks* 6, 1999, blz. 17).

Wenemarynck, erf in de buurschap Nederbiel, kerspel Geesteren

Archief Heren van Borculo, inv.nr. 310. Brief, waarbij Johan Mensynck en zoon beloven Evert van Hekeren en Coerd van Ghymete schadeloos te zullen houden, omdat zij met anderen borg gebleven zijn bij Sondach van Munster, 1477. 1 charter. (*Zie reg. no. B136*).

Regest B136 = Van Schilfgaarde, *Regesten*, no. 625 (= Idem, Inventaris, inv.nr. 926):

"1477, dec. 13 (ipso die Lucie virginis)

Johan Mensynck en zijn zoon Reynt beloven Evert van Heecker en Coert van Ghymete schadeloos te houden voor een borgtocht ten behoeve van Sondach van Munster, en stellen daarvoor als onderpand hun goederen Wenemerynck en Reverdynck in het kerspel Gheesteren, buurschap Nederbele.

Oorspr., met het zegel van de tweede oorkonder; dat van de eerste is verloren".

Van Schilfgaarde, *Leenregisters Borculo*, nr. 71:

Das guet zu Wennemaringk, tho einem viffmarckenlehen in manstat, in dem kerspell von Gaisteren gelegen:

- 1581 mrt 16. Agnesz Mensing, weduwe van wijlen Joest Münnichauszen. Hulder: Georgh von Duete

- 1613, mrt. 22. Conrad Schade. Het goed heet nu Welmaring. Het was eerder een Solms leen en is op 30 augustus 1674 door de leenheer veranderd in een Zutphens leen. Het goed heet dan Wenemaringh ofte Welmerinck. Het wordt geregistreerd onder de lenen van Bronkhorst.

Van Schilfgaarde, *Leenregisters Bronckhorst*, no. 42:

- 1647 aug. 30. jkr. Reyner van Duitheg end. Both,
- 1674 okt 13. Christoffer Nicolaes van Duithe gend. Both to Mensinck, de de dood van zijn vader Reinier.
- 1681 jul 19. Idem vernieuwt de eed.
- 1691, dec. 9. Idem vernieuwt de eed.
- 1711 apr 4. Jacob van Munster, heer toe Creghtinck en Mentsinck, als man van Charlotte Mechtelt van Duit genaemt But, na de dood van Christoffer Niclaes voornoemd.
- 1713 aug 18. Reyner Otto van Duith genaemt Buth, drost van Borculo, vernieuwt de eed na de dood van Jacob van Munster.
- 1715 dec 5. Charlotte Megteld van Duithe genaemt But, vrouwe tot Mensing, lijftocht haar man, Reinier Otto voornoemd, ingevolge huwelijksvoorwaarden d.d. 16-11-1714.
- 1717 jul 30. Eadem krijgt verlof om te disponeren.
- 1724 jun 2. Eadem opnieuw beleend. Haar man is hulder.
- 1749 aug 13. Frederik Ernst Spanker als curator van Charlotte Megtelt van Duithe genaemt Buth, weduwe.
- 1756 feb 23. F.E. Spanker en Adam van Trier vernieuwen de eed.
- 1761 apr 6. Johan Baltasar Nykulaes van Duythe genant Buth, heer van Mensinck, na de dood van zijn moeder Charlotte Megteld van Duithe genamet Buth, en krijgt verlof om te disponeren.
- 1772 dec, . 10. Margreta Eheliesabet Fredericka baronesse Dueth gend. Butte, na de dood van haar broer J.B.N. voornoemd. Hulder is Frederick Leffers, chirurgijn.
- 1779 jun 28. Anna Johanna Aleyda van Munster tot Mensinck, na de dood van haar halfzuster M.E.F. Dueth voornoemd. Hulder: Frederick Leffers, chirurgijn. Zij krijgt verlof om te testeren.
- 1782 aug 4. Fredric Willem Schickhardt, luitenant-kolonel, mede namens zijn broers Hiob August en Jan Alexander, en zijn zuster Cornelia Catharina, na de dood van Anna J.A. van Munster.
- 1783 okt 16. Maria Josepha Ludovica Alexandrina van Spitael de Krechting, als cessionaria van haar ouders E.J.P. van Spitael en J.H.C. van Baxen, na erfagescheid met de familie Schikhardt. Zij draagt het leengoed daarna over aan Lammert van Ruiven te Arnhem.
- 1785 okt 5. Lodewijk graaf van Byland, vice-admiraal, na opdracht door L. van Ruiven. Hulder: Philip Carel Schomaker.
- 1792 sep 25. Idem opnieuw beleend. Hulder: T.G. Pleger, secretaris van Zutphen.
- 1793 aug 15. Frederik Sigismund graaf van Byland, heer van Halt etc., na de dood van zijn vader Lodewijk.

Literatuur:

- Mr. J. Belonje, 'Het adellijke huis Welmaring', in: *Archief tevens orgaan van de Oudhiedkundige Vereeniging De Graafschap*, IV, 4 (kerstmis 1953), blz. 292-296.

- E.D. Eijken, *Repertorium op de Overstichtse en Overijsselse leenprotocollen, 1379-1805*, deel 7, nr. 1767 (Wenemaring in Hoonte), blz. 2088-2089.
- A.J.H. Kamps, *Ottensteinse leenaantekeningen*, in: *Kleine Reeks. Verhalen over de geschiedenis van stad en heerlijkheid Borculo*, nr. 6 (1999), blz. 9-26.
- A.P. van Schilfgaarde, *De graven van Limburg-Stirum in Gelderland en de geschiedenis hunner bezittingen*, derde stuk, *Leenregisters* (Assen 1961), blz. 31-32, 135
- B.H.M. te Vaarwerk, *De Hof te Vaarwerk en zijn bewoners, 1188-1900*, blz. 96, 99-100.